

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2022. augusztus 1.*

„Előzetes döntéshozatal – Verseny – Kartellek – EUMSZ 101. cikk – Az uniós versenyjog rendelkezéseinek megsértése miatti kártérítési keresetek – Jogsértést megállapító európai bizottsági határozat – Vitarendezési eljárás – A jogsértéssel érintett termékek – Különleges tehergépkocsik – Hulladékgyűjtő tehergépkocsik”

A C-588/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Landgericht Hannover (hannoveri regionális bíróság, Németország) a Bírósághoz 2020. november 10-én érkezett, 2020. október 19-i határozatával terjesztett elő

a **Landkreis Northeim**

és

a **Daimler AG**

között,

az **Iveco Magirus AG,**

a **Traton SE,** a **MAN SE,** a **MAN Truck & Bus** és a **MAN Truck & Bus Deutschland GmbH** jogutódja,

a **Schönmackers Umweltdienste GmbH & Co.KG,**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Arabadjiev tanácselnök (előadó), P. G. Xuereb és A. Kumin bírák,

főtanácsnok: L. Medina,

hivatalvezető: D. Dittert egységvezető,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2021. november 17-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: német.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Landkreis Northeim képviselőjében L. Maritzen és B. Rohlfing Rechtsanwälte,
- a Daimler AG képviselőjében U. Denzel, L. Schultze-Moderow és C. von Köckritz Rechtsanwälte,
- az Iveco Magirus AG képviselőjében A. Boos, M. Buntscheck, T. Mühlbach és H. Stichweh Rechtsanwälte,
- a Traton SE, a MAN SE, a MAN Truck & Bus és a MAN Truck & Bus Deutschland GmbH jogutódja képviselőjében C. Jopen, S. Milde és D. J. Zimmer Rechtsanwälte,
- a Schönackers Umweltdienste GmbH & Co.KG képviselőjében A. Glöckner Rechtsanwalt,
- az osztrák kormány képviselőjében A. Posch, E. Samoilova és J. Schmoll, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében S. Baches Opi, M. Farley és L. Wildpanner, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2022. február 24-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az [EUMSZ] 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT.39824 ügy – Tehergépkocsik ügy) C(2016) 4673 final hivatkozással közölt 2016. július 19-i európai bizottsági határozat (HL 2017. C 108., 6. o.; a továbbiakban: érintett határozat) értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Landkreis Northeim (Northeim, Németország) és a Daimler AG között az EUMSZ 101. cikknek és az Európai Gazdasági Térségről szóló 1992. május 2-i megállapodás (HL 1994. L 1., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 52. kötet, 3. o.; a továbbiakban: EGT-Megállapodás) 53. cikkének az érintett határozatban megállapított megsértésével a Northeim járásnak állítólagosan okozott kár tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az 1/2003/EK rendelet

- 3 Az [EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) „Bizonyítási teher” című 2. cikke előírja:

„[Az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk] alkalmazásával járó bármely nemzeti vagy [európai uniós] eljárás során [az EUMSZ 101. cikk] (1) bekezdése vagy [az EUMSZ 102. cikk] megsértésével kapcsolatos bizonyítási terhet a jogsértést állító fél vagy hatóság viseli. Az a vállalkozás vagy a vállalkozások azon társulása, amely [az EUMSZ 101. cikk] (3) bekezdésében foglalt kedvezményt igénybe kívánja venni, köteles bizonyítani, hogy a bekezdésben foglalt feltételek teljesülnek.”

- 4 E rendeletnek a „Jogsértés megállapítása és megszüntetése” című 7. cikke értelmében:

„(1) Ha panasz vagy saját kezdeményezése alapján eljáró Bizottság megállapítja [az EUMSZ 101. vagy EUMSZ 102. cikk] megsértését, határozatban felszólíthatja, az érintett vállalkozásokat és vállalkozások társulásait, hogy fejezzék be a jogsértést. E célból az elkövetett jogsértéssel arányos, a jogsértés tényleges megszüntetéséhez szükséges mértékű, magatartásra vonatkozó vagy szerkezeti jogorvoslati intézkedéseket tehet. Szerkezeti jogorvoslati intézkedéseket csak akkor lehet megtenni, ha nem áll rendelkezésre ugyanolyan hatékony, magatartásra vonatkozó jogorvoslat, vagy ha az ugyanolyan hatékony, magatartásra vonatkozó jogorvoslat az érintett vállalkozás számára nagyobb terhet jelent, mint a szerkezeti jogorvoslati intézkedések. Ha a Bizottságnak jogos érdekében áll, azt is megállapíthatja, hogy a jogsértést a múltban követték el.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában panasz benyújtására a tagállamok, illetve azon természetes és jogi személyek jogosultak, akiknek ehhez jogos érdekük fűződik.”

- 5 Az említett rendeletnek „A Bizottság és a tagállamok versenyhatóságai közötti együttműködés” című 11. cikke a (6) bekezdésében a következőket írja elő:

„Ha a Bizottság a III. fejezet alapján hozott határozat elfogadására irányuló eljárást kezdeményez, a tagállamok versenyhatóságainak megszűnik az a jogköre, hogy [az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikket] alkalmazzák. Amennyiben az egyik tagállam versenyhatósága már eljár az ügyben, úgy a Bizottság csak a nemzeti versenyhatósággal történt konzultációt követően indíthat eljárást.”

- 6 Ugyanezen rendeletnek „[Az uniós] versenyjog egységes alkalmazása” című 16. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben a nemzeti bíróságok hoznak határozatot [az EUMSZ 101. vagy EUMSZ 102. cikk] hatálya alá tartozó olyan megállapodásokról, döntésekről vagy magatartásokról, amelyek már bizottsági határozat tárgyát képezik, nem hozhatnak a Bizottság által elfogadott határozattal ellentétes határozatot. Kerülniük kell továbbá az olyan határozat kibocsátását, amely ellentétben állna a Bizottság által kezdeményezett eljárásban a Bizottság által tervezett határozattal. E célból a nemzeti bíróság felmérheti, hogy szükséges-e az előtte folyó eljárást felfüggeszteni. Ez a kötelezettség nem érinti [az EUMSZ 267. cikk] szerinti jogokat és kötelezettségeket.”

- 7 Az 1/2003 rendelet „Információkérés” című 18. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A Bizottság az e rendeletben ráruházott feladatok teljesítése érdekében egyszerű kérelem vagy határozat formájában felkérheti a vállalkozásokat vagy vállalkozások társulásait, hogy nyújtsanak be minden szükséges információt.”

- 8 E rendelet „Bírságok” című 23. cikkének (2) és (3) bekezdése kimondja:

„(2) A Bizottság határozattal bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amennyiben azok akár szándékosan, akár gondatlanságból:

- a) megsértik [az EUMSZ 101. vagy EUMSZ 102. cikket]; vagy
- b) megszegik a 8. cikk alá tartozó ideiglenes intézkedést elrendelő határozatot; vagy
- c) nem teljesítik a 9. cikk szerinti határozat alapján kötelező érvényű kötelezettségvállalást.

A jogsértésben részt vevő vállalkozások és vállalkozások társulásai tekintetében a bírság egyenként nem haladhatja meg az előző üzleti év teljes forgalmának 10%-át.

Amennyiben egy társulás jogsértése a tagok tevékenységéhez kapcsolódik, a bírság nem haladhatja meg a társulás jogsértésével érintett piacon működő tagjai teljes forgalma összegének 10%-át.

(3) A bírság mértékének meghatározásakor tekintetbe kell venni mind a jogsértés súlyát, mind annak időtartamát.”

A 2006. évi iránymutatás

- 9 Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o., a továbbiakban: 2006. évi iránymutatás) 6. pontja kimondja:

„[a] jogsértéssel összefüggő eladások értékének és az időtartamnak a kombinációja megfelelő helyettesítő értéknek tekinthető, mely tükrözi a jogsértés gazdasági [jelentőségét], valamint a jogsértésben részt vevő egyes vállalkozások egymáshoz viszonyított súlyát. A fenti jelzőszámok jól tükrözik a bírság nagyságrendjét, de nem szolgálhatnak automatikus számtani számítási módszer alapjául.”

- 10 Ezen iránymutatás 13. pontja értelmében:

„A kiszabásra kerülő bírságok alapösszegének meghatározásához a Bizottság a jogsértés által közvetlenül vagy közvetve érintett, a vállalkozás által az [Európai Gazdasági Térségen (EGT)] belül, az érintett földrajzi területen értékesített áruk és szolgáltatások eladásának értékét alkalmazza. A Bizottság rendszerint a vállalkozásnak a jogsértésben való részvétel utolsó teljes üzleti évében történt eladásait veszi figyelembe (a továbbiakban: az eladások értéke).”

- 11 Az említett iránymutatás 37. pontja a következőket írja elő:

„Bár a jelen [i]ránymutatás meghatározza az általános módszertant a bírságok megállapítását illetően, azonban az egyes ügyek egyedisége vagy egy bizonyos ügy esetében az elrettentő hatás elérésének szükségessége okán a Bizottság eltérhet ezektől a módszerektől, valamint a 21. pontban megszabott határértékektől.”

A vitarendezési közlemény

- 12 Az 1/2003 rendelet 7. és 23. cikke szerint kartellügyekben hozott határozatok elfogadása érdekében folytatott vitarendezési eljárások lefolytatásáról szóló bizottsági közlemény (HL 2008. C 167., 1. o.) 2. pontja a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben az eljárásban részt vevő felek készek arra, hogy elismerjék [az EUMSZ 101. cikket] sértő kartellben való részvételüket és az evvel kapcsolatos felelősségüket, az e közleményben meghatározott módon és biztosítékokkal hozzájárulhatnak [az 1/2003] rendelet 7. és 23. cikke szerint ennek megfelelően hozott határozat elfogadásához vezető eljárás meggyorsításához. Noha a Bizottság – mint a vizsgálatot folytató hatóság és a Szerződés őre, amelyet felhatalmaztak [az uniós] bíróságok által folytatott bírósági felülvizsgálatnak alávethető végrehajtási határozatok elfogadására – [az uniós] jog megsértésének fennállásáról és a megfelelő szankcióról nem tárgyal, az e közleményben leírt együttműködést jutalmazhatja.”

A német jog

- 13 A 2013. június 26-i Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen (a versenykorlátozás tilalmáról szóló törvény) (BGBl. 2013. I., 1750. o.) az alapügyre alkalmazandó változatában a következőképpen rendelkezik:

Ha e törvény rendelkezéseinek, vagy az [EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk] megsértése miatt kártérítést követelnek, akkor a bíróságot e tekintetben köti a kartellhatóság [(Kartellbehörde)], az Európai [Bizottság] vagy az [Unió] más tagállamának versenyhatósága [(Wettbewerbsbehörde)] vagy versenyhatóságként eljáró bírósága által a jogsértés megállapításáról hozott jogerős határozat. Ugyanez irányadó az első mondat szerinti határozatok megtámadása következtében hozott jogerős bírósági határozatok megfelelő megállapításaira. [...]

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 14 2006-ban és 2007-ben Northeim járás ajánlati felhívás útján két hulladékgyűjtő tehergépkocsit vásárolt a Daimlertől.
- 15 Az Európai Bizottság 2016. július 19-én vitarendezési eljárás keretében elfogadta az érintett határozatot.
- 16 E határozatban a Bizottság kartell fennállását állapította meg, amelyben több nemzetközi tehergépkocsi-gyártó vett részt, köztük a Daimler, a MAN SE és az Iveco Magirus AG, amely egyrészt az EGT-ben a hat és tizenhat tonna közötti súlyú („közepes haszongépjármű”), illetve a tizenhat tonnát meghaladó súlyú („nehéz”) tehergépkocsik árának rögzítése és bruttó árának emelése, másrészt pedig az Euro 3–6 normák által megkövetelt kibocsátással összefüggő

technológiák bevezetésének időzítése és költségeinek áthárítása, és következésképpen az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikkének megsértése érdekében jött létre. A Bizottság úgy ítélte meg, hogy e jogsértés 1997. január 17-től 2011. január 18-ig tartott.

- 17 Az említett határozat elfogadását követően Northeim járás a kérdést előterjesztő bíróság, a Landgericht Hannover (hannoveri regionális bíróság, Németország) előtt kártérítési keresetet indított a Daimlerrel szemben azon kár megtérítése iránt, amelyet e járás a Daimler által tanúsított versenyellenes magatartások miatt szenvedett el.
- 18 Northeim járás úgy véli, hogy az általa a Daimlertől beszerzett hulladékgyűjtő tehergépkocsik az érintett határozatban megállapított jogsértéssel érintett termékek közé tartoznak. E tekintetben e határozat szövegére hivatkozik, amely nem zárja ki kifejezetten az említett termékek közül a különleges tehergépkocsikat.
- 19 A Daimler a kérdést előterjesztő bíróság előtt azzal érvel, hogy a hulladékgyűjtő tehergépkocsikhoz hasonló különleges tehergépkocsik nem tartoznak a szóban forgó határozat hatálya alá. E tekintetben a Daimler kifejtette, hogy 2015. június 30-án az e határozat elfogadásához vezető eljárás keretében a Bizottság információkérést intézett hozzá, amelyben jelezte, hogy a feltett kérdések szempontjából a „tehergépkocsi” kifejezés nem terjed ki a használt tehergépkocsikra, a különleges tehergépkocsikra (például katonai tehergépkocsikra vagy tűzoltókocsikra), a viszonteladott szerkezetekre (*add-ons*), az értékesítés utáni szolgáltatásokra és az egyéb szolgáltatásokra, valamint a jótállásra.
- 20 Ebben az összefüggésben, és figyelemmel az 1/2003 rendelet 16. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelményekre, amelyek szerint a nemzeti bíróságok, amikor az EUMSZ 101. vagy EUMSZ 102. cikk hatálya alá tartozó olyan megállapodásokról, döntésekről vagy magatartásokról döntenek, amelyek már bizottsági határozat tárgyát képezték, nem hozhatnak azzal ellentétes határozatokat, a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak az érintett határozatban szereplő, szóban forgó kartellel érintett termékekkel kapcsolatban. E bíróság különösen arra keresi a választ, hogy a „tehergépkocsik” e határozatban használtfogalmának terjedelmére vonatkozó – nem egységes – nemzeti ítélkezési gyakorlatra tekintettel a hulladékgyűjtő tehergépkocsik beletartoznak-e az e kartellel érintett termékek körébe.
- 21 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság emlékeztet először is arra, hogy a Bizottság az érintett határozat (5) preambulumbekkezdésében megállapította, hogy „[a] jogsértés által érintett termékek a [hat] és [tizenhat] tonna közötti tömegű tehergépkocsik (közepes tehergépkocsik), valamint a [tizenhat] tonnánál nehezebb tehergépkocsik (nehéz tehergépkocsik), a merev és a vontató tehergépkocsiként egyaránt” másodszor, hogy a katonai tehergépkocsik nem tartoznak az alapügyben érintett kartell által érintett termékek közé, és harmadszor, hogy az érintett határozat alapjául szolgáló ügy „nem érinti a tehergépkocsikkal kapcsolatos az értékesítés utáni szolgáltatásokat, egyéb szolgáltatásokat és jótállást, sem a használt tehergépkocsik, egyéb termékek [...] értékesítését”.
- 22 E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a Bizottság által az alapügyben szóban forgó kartellel érintett termékek leírására használt szöveg érthető úgy, hogy az főszabály szerint csak a „rendes” tehergépkocsikra vonatkozik – a katonai célokat szolgáló tehergépkocsik kivételével –, és kifejezett utalás hiányában a különleges tehergépkocsik, beleértve a hulladékgyűjtő tehergépkocsikat is, nem tartoznak a „tehergépkocsik” Bizottság által a határozatban használt fogalma alá, hanem „egyéb terméknek” minősülnek.

- 23 Mindazonáltal az említett bíróság szerint ugyanezen szöveg úgy is értelmezhető, hogy a „tehergépkocsik” fogalma minden típusú tehergépkocsira vonatkozik – ideértve a különleges tehergépkocsikat is – a katonai tehergépkocsik kivételével.
- 24 Ezt követően ugyanezen bíróság arra keresi a választ, hogy mi a hatása a Bizottság jelen ítélet 19. pontjában említett, 2015. június 30-i információkérésének az alapügyben szóban forgó kartellel érintett termékek meghatározására. E bíróság különösen arra keresi a választ, hogy az a tény, hogy a Bizottság e kérelemben jelezte, hogy az előterjesztett kérdések szempontjából a „tehergépkocsik” fogalma nem terjed ki sem a használt tehergépkocsikra, sem a különleges tehergépkocsikra, különösen „a katonai tehergépkocsikra és a tűzoltókocsikra”, annak megállapítását vonja-e maga után, hogy ez utóbbi tehergépkocsikat csupán szemléltető jelleggel említik, anélkül hogy kimerítő felsorolást képeznének.
- 25 Végül a kérdést előterjesztő bíróság emlékeztet arra, hogy az érintett határozatot olyan vitarendezési eljárás keretében fogadták el, amelyet a Bizottság indított, azt követően, hogy az 1/2003 rendelet 11. cikkének (6) bekezdése alapján indított eljárásban részt vevő felek ezen intézményhez fordultak. Ebben az összefüggésben e bíróság azt kérdezi, hogy milyen jelentősége van annak a ténynek, hogy a versenyellenes magatartás terjedelmét egy vitarendezési eljárás keretében határozták meg.
- 26 E körülmények között a Landgericht Hannover (hannoveri regionális bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni az [érintett] határozatot, hogy e bizottsági határozat megállapításainak hatálya a különleges célú járművekre, különösen a hulladékgyűjtő járművekre is kiterjed?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az elfogadhatóságról

- 27 Először is, abból az előfeltevésekből kiindulva, hogy az 1994. március 9-i TWD Textilwerke Deggendorf ítéletet (C-188/92, EU:C:1994:90) analógia útján alkalmazni kell az alapügyre, Northeim járás azzal érvel, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan, mivel a Daimler nem indított keresetet az érintett határozattal szemben a Törvényszék előtt, következésképpen e társaság már nem vitathatja e határozat jogszerűségét.
- 28 E tekintetben elegendő rámutatni arra, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból egyáltalán nem tűnik ki, hogy a Daimler mint a Northeim járás által az érintett határozat elfogadását követően indított kártérítési kereset alperese a kérdést előterjesztő bíróság előtt vitatja e határozat érvényességét. Ezzel szemben a Bíróság rendelkezésére álló iratokból egyértelműen kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak az említett határozat értelmezéséről, nem pedig annak érvényességéről kell határoznia.
- 29 Másodszer a Northeim járás támogatása érdekében beavatkozó Schönackers Umweltdienste GmbH & Co. KG arra hivatkozik, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból nem tűnik ki kifejezetten, hogy az előterjesztett kérdésre adott válasz mennyiben szükséges az alapjogvita megoldásához.

- 30 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikk alapján létrehozott együttműködés keretében kizárólag az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozatnak az ítélete meghozatala tekintetében fennálló szükségességét, mind a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (2020. november 24-i Openbaar Ministerie [Okirat-hamisítás] ítélet, C-510/19, EU:C:2020:953, 25. pont).
- 31 Ebből következik, hogy az uniós jogra vonatkozó kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2020. november 24-i Openbaar Ministerie [Okirat-hamisítás] ítélet, C-510/19, EU:C:2020:953, 26. pont).
- 32 Konkrétabban, amint az magából az EUMSZ 267. cikk szövegéből kitűnik, a kért előzetes döntésnek „szükségesnek” kell lennie a kérdést előterjesztő bíróság által az előtte folyamatban lévő ügyben kialakítandó „ítélete meghozatalához”. Így az előzetes döntéshozatali eljárás előfeltétele többek között a nemzeti bíróság előtt ténylegesen folyamatban lévő jogvita, amelynek keretében a nemzeti bíróságnak az előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletet tekintetbe vevő határozatot kell hoznia (2020. november 24-i Openbaar Ministerie [Okirat-hamisítás] ítélet, C-510/19, EU:C:2020:953, 27. pont).
- 33 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bírósághoz az érintett határozat elfogadása nyomán nyújtottak be kártérítési keresetet, amely határozatban a Bizottság megállapította, hogy kartell áll fenn több nemzetközi tehergépkocsi-gyártó – köztük a Daimler – között egyrészt a közepes vagy nagy tehergépkocsik tekintetében, merev és a vontató tehergépkocsiként egyaránt, másrészt pedig Euro 3–6 normák által megkövetelt kibocsátással összefüggő technológiák bevezetésének időzítésével és költségeinek áthárításával kapcsolatban. Márpedig előzetes döntéshozatal iránti kérelmében a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy az alapeljárás felperese, aki két hulladékgyűjtő tehergépkocsit vásárolt a Daimlertől, úgy véli, hogy e tehergépkocsik az e kartellel érintett termékek körébe tartoznak. Ezzel szemben a Daimler e bíróság előtt arra hivatkozik, hogy az említett tehergépkocsik, mivel különleges tehergépkocsik, nem tartoznak az érintett határozat tárgyi hatálya alá.
- 34 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból tehát egyértelműen kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróságban kétség merült fel az érintett határozat hatályát, és különösen azt illetően, hogy a jelen esetben az említett hulladékgyűjtő tehergépkocsik a Bizottság által e határozatban megállapított kartellel érintett termékek közé tartoznak-e.
- 35 E körülmények között az említett határozat tartalmának kért értelmezése szükségesnek tűnik ahhoz, hogy lehetővé tegye a kérdést előterjesztő bíróság számára annak meghatározását, hogy a jelen ügyben a kártérítési kereset megalapozott-e, vagy sem.
- 36 E körülmények összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

Az ügy érdeméről

- 37 Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az érintett határozatot úgy kell-e értelmezni, hogy a különleges tehergépkocsik, különösen a hulladékgyűjtő tehergépkocsik az e határozatban megállapított kartellel érintett termékek közé tartoznak.
- 38 E tekintetben mindenekelőtt rá kell mutatni arra, hogy az EUMSZ 101. cikknek a bizottsági határozatban megállapított megsértésével érintett termékeket a kartell keretébe illeszkedő megállapodások és tevékenységek alapján határozzák meg. Ugyanis a kartell tagjai azok, akik versenyellenes magatartásukat szándékosan összpontosítják az e kartell által érintett termékekre.
- 39 Ebből következik, hogy annak meghatározásához, hogy a különleges tehergépkocsik, különösen a hulladékgyűjtő tehergépkocsik az érintett határozatban megállapított kartellel érintett termékek közé tartoznak-e, elsősorban e határozat rendelkező részére és indokolására kell hivatkozni, így a „tehergépkocsi” és a „különleges járművek” fogalmának a különböző másodlagos uniós jogi aktusokban szereplő meghatározásai, amelyekre a jelen eljárás résztvevői hivatkoznak, nem relevánsak.
- 40 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az érintett határozat 1. cikke szerint az alapügyben szóban forgó kartell egyrészt az EGT-ben a közepes haszongépjárművek vagy nagy tehergépkocsik árának rögzítésével és bruttó árának emelésével, másrészt pedig Euro 3–6 normák által megkövetelt kibocsátással összefüggő technológiák bevezetésének időzítésével és költségeinek áthárításával volt kapcsolatos.
- 41 Ami az alapügyben szóban forgó kartell által érintett termékeket illeti, a Bizottság az érintett határozat (5) preambulumbekkezdésében a „Termék” című alszakaszban kifejezetten megjelölte azokat a termékeket, amelyekre az alapeljárás tárgyát képező kartell tagjai összejárásra irányuló megállapodásokat kötöttek.
- 42 Amint az e preambulumbekkezdés első mondatából kitűnik, az alapügy tárgyát képező jogsértés által érintett termékek a hat és tizenhat tonna közötti („közepes haszongépjárművek”) vagy több mint tizenhat tonna súlyú („nagy”) tehergépkocsik, merev és a vontató tehergépkocsiként egyaránt. Az említett preambulumbekkezdéshez fűzött 5. lábjegyzetben a Bizottság kifejezetten csak katonai tehergépkocsikat zárta ki az érintett termékek köréből.
- 43 Ugyanezen preambulumbekkezdés második mondata pontosítja, hogy az érintett határozat alapjául szolgáló ügy nem vonatkozik sem értékesítés utáni szolgáltatásokra, az egyéb szolgáltatásokra és a jótállásra, sem a használt tehergépkocsik és egyéb termékek vagy szolgáltatások értékesítésére.
- 44 Ebben az összefüggésben, mivel az érintett határozat (5) preambulumbekkezdésében szereplő, a tehergépkocsi-kategóriánként történő megkülönböztetés kizárólag a tehergépkocsik súlya alapján történik, meg kell állapítani, hogy – amint arra a főtanácsnok az indítványának 74. pontjában rámutatott – az e határozatban az annak meghatározásához rögzített kritérium, hogy valamely tehergépkocsi annak hatálya alá tartozik-e, ezen tehergépkocsi súlya.
- 45 Ebből következik, hogy az érintett határozat valamennyi közepes haszongépjármű és nagy tehergépkocsi eladására vonatkozik, merev és vontató tehergépkocsiként egyaránt.

- 46 Ezenkívül e határozat nem tartalmaz egyetlen olyan elemet sem, amely arra engedne következtetni, hogy a különleges tehergépkocsik nem tartoznak az alapügyben szóban forgó jogsértéssel érintett termékek közé.
- 47 Ezzel szemben, amint az többek között az érintett határozatnak „A jogsértés jellege és terjedelme” című alszakasza részét képező (46), (48) és (56) preambulumbekendéséből kitűnik, az alapügy tárgyát képező jogsértés valamennyi különleges és alapmodellre és -felszerelésre, valamint az alapügyben szóban forgó kartellben részt vevő különböző gyártók által kínált, gyárilag felszerelt opcióra vonatkozott.
- 48 Különösen, először is e határozat (46) preambulumbekendéséből kitűnik, hogy a Bizottság megállapította, hogy az érintett vállalkozások bruttó árjegyzékeket, valamint az összes lehetséges modellt és opciót tartalmazó elektronikus tehergépkocsi-konfigurátorokat osztottak meg egymással, ami megkönnyítette a bruttó árak kiszámítását minden tehergépkocsi-konfiguráció tekintetében. Az említett határozat (28) preambulumbekendése szerint ezek az árjegyzékek magukban foglalták a különböző gyártók által kínált valamennyi közepes haszongépjármű és nagy tehergépkocsi-modell, valamint (a különleges felszerelések esetében) gyárilag felszerelt opció árát.
- 49 Továbbá az érintett határozat (48) preambulumbekendéséből kitűnik, hogy az érintett vállalkozások között váltott elektronikus konfigurátorok lehetővé tették annak meghatározását, hogy mely opciók mely tehergépkocsikkal egyeztethetők össze, és mely opciók tartoznak az alap-, illetve a kiegészítő felszerelések közé.
- 50 Végül e határozat (56) preambulumbekendéséből az következik, hogy az érintett vállalkozások közötti információcsere a bruttó árak tervezett jövőbeli emelésére vonatkozó információkat tartalmazott akár alap-tehergépkocsi-modellek, akár tehergépkocsik, valamint a lehetséges opciók konfigurációi tekintetében.
- 51 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a különleges tehergépkocsik, beleértve a hulladékgyűjtő tehergépkocsikat is, az érintett határozatban megállapított jogsértéssel érintett termékek közé tartoznak.
- 52 Ezt a megfontolást nem gyengítik a többek között a Daimler, a Traton SE és az Iveco Magirus által hivatkozott érvek, amelyek szerint a vitarendezési eljárás keretében a hozzájuk intézett információkérések szükségszerűen relevánsak annak meghatározása szempontjából, hogy a különleges tehergépkocsik az alapügyben szóban forgó kartellel érintett termékek részét képezték-e. Márpedig a jelen ítélet 19. pontjában említett, 2015. június 30-i információkérésében, amelynek célja az azon forgalomra vonatkozó információk megszerzése, amelyet az érintett vállalkozások közvetlenül vagy közvetve a megállapított jogsértéssel összefüggésben a bírság összegének meghatározása érdekében értek el, a Bizottság egyértelműen jelezte, hogy az olyan különleges tehergépkocsik, mint a katonai tehergépkocsik és a tűzoltókocsik, nem tartoznak azon „tehergépkocsik” fogalma alá, amelyek tekintetében a forgalmat közölni kellett. Ebben az összefüggésben ellentmondásos lenne, ha a bírság kiszámításakor nem vennék figyelembe a különleges tehergépkocsik értékesítéséből eredő forgalmat, de e tehergépkocsikat befoglalnák az érintett határozat (5) preambulumbekendése értelmében vett „tehergépkocsik” fogalmába.
- 53 E tekintetben először is rá kell mutatni arra, hogy – amint az a jelen ítélet 12. pontjában említett bizottsági közlemény 2. pontjából kitűnik – noha a vitarendezési eljárás keretében a Bizottság jutalmazhatja az érintett vállalkozások együttműködését, sem az uniós versenyszabályok

- megsértésének fennállása, sem pedig az e tekintetben alkalmazandó szankció nem képezi a tárgyalás tárgyát. Ennélfogva az a tény, hogy az érintett határozatot ilyen eljárás keretében fogadták el, nem befolyásolja a versenyellenes magatartás terjedelmének meghatározását.
- 54 Másodszer az 1/2003 rendelet 18. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, hogy a Bizottság az e rendeletben ráruházott feladatok teljesítése érdekében egyszerű felszólítás vagy határozat formájában felkérheti a vállalkozásokat vagy vállalkozások társulásait, hogy nyújtsanak be minden szükséges információt.
- 55 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az információkérés olyan vizsgálati intézkedésnek minősül, amelynek célja kizárólag az, hogy lehetővé tegye a Bizottság számára a szükséges információk és dokumentumok összegyűjtését valamely meghatározott ténybeli és jogi helyzet valóságának és jelentőségének értékeléséhez (lásd ebben az értelemben: 2016. március 10-i HeidelbergCement kontra Bizottság ítélet, C-247/14 P, EU:C:2016:149, 37. pont).
- 56 Amint arra a főtanácsnok az indítványának 83. pontjában lényegében rámutatott, az ilyen információkérésnek nem célja a versenyellenes magatartások által érintett termékek meghatározása vagy pontosítása.
- 57 A jelen ügyben a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy a jelen ítélet 19. pontjában említett, 2015. június 30-i információkérés kizárólag az érintett vállalkozásoknak a megállapított jogsértéssel közvetlenül vagy közvetve összefüggő, a bírság összegének meghatározása céljából megvalósított forgalmára vonatkozó információk megszerzésére irányult.
- 58 Harmadszor emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik az uniós versenyszabályok megsértése esetén a bírságok kiszámításának módszerét illetően. E módszer számos rugalmassági tényezőt tartalmaz, ami lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy a mérlegelési jogkörét az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) és (3) bekezdésének rendelkezései szerint gyakorolhassa (2009. szeptember 3-i Papierfabrik August Koehler AG és társai kontra Bizottság ítélet, C-322/07 P, C-327/07 P és C-338/07 P, EU:C:2009:500, 112. pont).
- 59 Bár az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése a Bizottságnak mérlegelési mozgásteret enged, a Bizottság által tiszteletben tartandó, objektív kritériumok megállapításával korlátozza annak gyakorlását. Így egyrészt a vállalkozással szemben kiszabható bírság összegének számszerűsíthető és abszolút felső határa van, így az adott vállalkozással szemben kiszabható bírság maximális összege előre meghatározható. Másrészt e mérlegelési jogkör gyakorlását a Bizottság által saját magával szemben felállított magatartási szabályok is korlátozzák (lásd ebben az értelemben: 2013. július 18-i Schindler Holding és társai kontra Bizottság ítélet, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 58. pont; 2015. március 19-i Dole Food és Dole Fresh Fruit Europe kontra Bizottság ítélet, C-286/13 P, EU:C:2015:184, 146. pont).
- 60 Ebben az összefüggésben rá kell mutatni, hogy a 2006. évi iránymutatás 13. pontja előírja, hogy „[a] kiszabásra kerülő bírságok alapösszegének meghatározásához a Bizottság a jogsértés által közvetlenül vagy közvetve érintett, a vállalkozás által az [Európai Gazdasági Térségen (EGT) belül], az érintett földrajzi területen értékesített áruk és szolgáltatások eladásának értékét alkalmazza”. Ezen iránymutatás 6. pontja kifejti, hogy „[a] jogsértéssel összefüggő eladások értékének és [a jogsértés] időtartam[á]nak a kombinációja megfelelő helyettesítő értéknek tekinthető, mely tükrözi a jogsértés gazdasági jelentőségét, valamint a jogsértésben részt vevő egyes vállalkozások egymáshoz viszonyított súlyát”.

- 61 Mindemellett a 2006. évi iránymutatás 37. pontjának megfelelően a Bizottság eltérhet az ezen iránymutatásban a bírságok megállapítására előírt általános módszertől az egyes ügyek egyediségének figyelembevétele vagy a kellően elrettentő hatás elérése érdekében.
- 62 Amint arra a főtanácsnok indítványának 94. és 95. pontjában lényegében rámutatott, a Bizottság a bírság hatékony és elrettentő jellegének biztosítása érdekében adott esetben nem köteles figyelembe venni a kartellel érintett összes értékesítés maximális értékét.
- 63 Mindemellett meg kell állapítani, hogy amikor a Bizottság úgy dönt, hogy a 2006. évi iránymutatás 37. pontjára támaszkodik, és eltér az iránymutatásban kifejtett általános módszertől, tiszteletben kell tartania az EUMSZ 296. cikk értelmében őt terhelő indokolási kötelezettséget. A Bizottság ugyanis nem térhet el az említett iránymutatástól egy konkrét esetben anélkül, hogy az uniós joggal összeegyeztethető indokolást ne adna elő.
- 64 A jelen ügyben az érintett határozat (106) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy a kiszabott bírságokat a 2006. évi iránymutatásban rögzített elvek alapján számították ki. A Bizottság e határozat (108) és (110) preambulumbekzdésében felidézte a releváns eladások számításának ezen iránymutatás 13. pontjában foglalt szabályát. Az említett határozat (109) preambulumbekzdésében a Bizottság megállapította, hogy a releváns eladások értéke magában foglalja a közepes haszongépjárművek és a nehéz tehergépkocsik eladásait, merev és vontató tehergépkocsiként egyaránt.
- 65 Ugyanakkor az érintett határozat (112) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy a Bizottság a 2006. évi iránymutatás 37. pontját alkalmazta annak érdekében, hogy egységesen kiigazítsa az egyes vállalkozások eladásainak arányát a bírságok változó és kiegészítő összegének kiszámítása céljából. A Bizottság kifejtette, hogy többek között „az arányosság érdekében” járt el ily módon mérlegelési jogköre keretében. A Bizottság különösen úgy ítélte meg, hogy figyelembe véve az érintett vállalkozások eladásai értékének nagyságát, az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapjául szolgáló elrettentési és arányossági célok az érintett vállalkozások tehergépkocsijai eladásainak teljes értéke nélkül is elérhetőek. Következésképpen e 37. pont alapján a Bizottság úgy határozott, hogy a bírság kiszámításakor az eladások teljes értékének csak egy részét veszi figyelembe.
- 66 E körülmények között, amint arra a főtanácsnok az indítványának 90. és 91. pontjában lényegében rámutatott, az a tény, hogy a különleges tehergépkocsikat kizárták a „tehergépkocsik” jelen ítélet 19. pontjában említett 2015. június 30-i információkérésben szereplő fogalmából, amely információkérés arra irányult, hogy információkat szerezzenek az érintett vállalkozásoknak a megállapított jogsértéssel közvetlenül vagy közvetve összefüggő termékekből elért forgalmáról, és hogy az érintett határozat (112) preambulumbekzdésében a Bizottság úgy döntött, hogy csak az eladások teljes értékének egy részét veszi figyelembe a bírság kiszámítása érdekében, nem enged arra következtetni, hogy a különleges tehergépkocsik nem tartoztak az alapügyben szereplő kartell által érintett termékek közé.
- 67 A fenti megfontolásokra tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az érintett határozatot úgy kell értelmezni, hogy a különleges tehergépkocsik, beleértve a hulladékgyűjtő tehergépkocsikat is, az e határozatban megállapított kartellel érintett termékek közé tartoznak.

A költségekről

- 68 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

Az [EUMSZ] 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT.39824 – Tehergépkocsik ügy) hozott 2016. július 19-i, C(2016) 4673 final hivatkozással közölt európai bizottsági határozatot úgy kell értelmezni, hogy a különleges tehergépkocsik, beleértve a hulladékgyűjtő tehergépkocsikat is, az e határozatban megállapított kartellel érintett termékek közé tartoznak.

Aláírások